

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Številka: 510-01-1/2025/7
Ljubljana, 1. 7. 2025

EPA 2088- IX

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F, 81/18-odl. US in 16/23) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-G) – druga obravnava, EPA 2088-IX

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 35. seji 30. 6. 2025 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija **ne podpira** predloga zakona.

Komisija je bila seznanjena, da je bil Zakon o zaščiti živali, ki je bil sprejet 1999, večkrat noveliran, zadnjič 2023. Tokratne spremembe in dopolnitve se med drugim nanašajo na omejitve posedovanja prostoživečih živali. Določa se seznam dovoljenih vrst živali ter uvaja strokovno telo, ki določa spreminjanje tega seznama ter postopke za uvrstitev novih vrst na seznam. Predlog zakona ureja tudi financiranje skrbi za zapuščene živali, obvezno označitev mačk z namenom zmanjševanja populacije prostoživečih mačk, prepoveduje baterijsko rejo kokoši in uvaja obvezno analgezijo in anestezijo pri kirurški kastraciji sesnih pujskov. Predlog zakona določa tudi nova prepovedana ravnanja, kot je nastanitev psov v kletke znotraj stanovanjskih prostorov, uporaba živali kot dobytek ali nagrada in uporaba, prodaja in trženje pasti za lov divjadi v nasprotju s predpisi o lovstvu. Uvaja se subsidiarna raba Zakona o zaščiti živali za živali državnih organov, dvigajo se globe za kršitelje ter dopolnjujejo nekatere pravice in obveznosti uradnih veterinarjev.

Komisija je bila seznanjena s stališčem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZ Slovenije), ki je skupaj z ostalimi nevladnimi organizacijami že v javni obravnavi podala pripombe na predlog zakona. Kljub temu, da so bile določene od njih upoštevane, pa ostajajo zadržki glede kastracije pujskov in prepovedi reje nesnic v obogatenih kletkah. V razpravi je opozorila na neugodne klimatske razmere, s katerimi se soočamo v zadnjem času in posledično za nujen posluš za rejce živali pri določanju rokov za posamezne ukrepe. Glede uvedbe obvezne uporabe analgezije in anestezije pri kastraciji pujskov si KGZ Slovenije želi kompromisne rešitve, in sicer da se ohrani obstoječi postopek kastracije do sedmega dneva starosti, pri tem pa

predlaga uporabo protibolečinskega sredstva oz. analgezijskega spreja. Poleg tega zagovarja, da mora imeti rejec opravljen teoretičen in praktičen tečaj za opravljanje kastracije pujskov po zgledu drugih držav EU. Ob tem opozarja tudi na finančno breme, ki ga rejcem živali prinaša predlog zakona ter izpostavlja tudi vizijo kmetijstva do 2040, katere cilji bi morali biti usklajeno usmerjanje politik, preudarno sprejemanje področne zakonodaje ter dolgoročna perspektiva za kmete. Glede reje kokoši nesnic v obogatenih kletkah KGZ Slovenije opozarja, da je postavljen rok bistveno prekratek in predlaga, da se ga podaljša do 2035 ter s tem omogoči kmetijskim gospodarstvom primerno prilagoditveno obdobje.

Komisija se je seznanila s stališčem Nacionalnega centra za dobrobit živali Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani. Ta je naklonjen mikročipiranju mačk z namenom zmanjšati populacijo neželenih živali in ustvariti nadzor nad lastniškimi in nelastniškimi mačkami. Podpira tudi odpravo obogatenih kletk in hkrati prizadevanja za pomoč rejcem pri premostitvi in vzpostavitvi novih tehnologij reje. Pri tem izpostavlja, da je pomoč rejcem ključna. Glede kastracije pujskov pojasnjuje, da je bila dovoljena kastracija pujskov, mlajših od sedem dni brez uporabe anestezije ali analgezije desetletja nazaj verjetno uvedena, ker je bila vezana na druga tako veterinarska kot zootehniška opravila, kot so ferumizacija, ščipanje zob, rezanje repov ipd. Dodaja, da pujski do sedmega dne pri kastraciji že čutijo akutno bolečino, po posegu pa je treba poskrbeti tudi za zmanjšanje njihove dolgotrajne bolečine s pomočjo ustreznih analgetikov. Ob tem pojasnjuje, da anestezijski sprej za pujske ne obstaja.

Komisija se je seznanila s stališčem Veterinarske zbornice Slovenije, ki nima zadržkov glede mikročipiranja mačk. Glede prepovedi baterijske reje kokoši meni, da je pri sprejemanju ukrepov treba biti preudaren in poskrbeti, da ob zaostrovanju pogojev reje v Sloveniji, ne bo prišlo do uvoza tovrstnih produktov iz drugih držav in se s tem ogrozilo konkurenčnosti slovenskih rejcev. Glede kastracije pujskov zagovarja stališče, da se kirurška kastracija pod anestezijo lahko opravlja samo s strani strokovno usposobljenih ljudi z licenco.

Komisija se je seznanila s stališčem Sindikata zaposlenih v veterinarski dejavnosti, ki poudarja, da se odnos ljudi do živali v času spreminja, kar vpliva tudi na zakonodajni okvir. Pričakuje se, da se bo tudi potrošnik v prihodnje ne samo zaradi okoljskih, ampak tudi zaradi družbenih sprememb obnašal drugače, tako se bo tudi kmetijstvo v prihodnjem desetletju radikalno spremenilo. Prav zato je treba kmete pripraviti na prihajajoče stanje, kar omenja tudi Evropska akademija znanosti in umetnosti. Sindikat opozarja tudi na pomanjkanje posluha tako aktualne kot pretekle vladajoče politike za dialog in usklajevanje glede relevantnih vprašanj področne zakonodaje, ki ureja položaj veterinarjev in veterine kot dejavnosti. Ob tem izpostavlja, da se pri snovanju zakonskih rešitev spregleda tako eksistencialna vprašanja rejca kot tudi stališča stroke glede nadzora. Za pripravo kakovostnih zakonskih rešitev je potreben celovit pogled. Opozarja tudi na pomisleke, ki jih je v mnenju k predlogu zakona podala Zakonodajno-pravna Državnega zbora ter na odločbo Ustavnega sodišča U-I-227/23 z dne 22. 1. 2025. Prav tako pod vprašaj postavlja efektivnost ukrepa obvezne označitve mačk z mikročipom, zlasti ob pomanjkanju nadzora in sankcioniranja kršitev. Kot potencialno bolj učinkovito možnost navaja uvedbo davka za lastnike mačk, ki niso sterilizirane oziroma kastrirane. Opozarja tudi, da gre v drugih državah pri navedenih vprašanjih prvenstveno za naloge redarstva in policije

ter da se veterinarje v postopke vključuje samo v primeru, da gre za strokovno vprašanja, kar zagotavlja večjo učinkovitost.

Komisija se je seznanila s stališčem Sindikata veterinarjev Slovenije, ki pritrjuje stališčem Sindikata zaposlenih v veterinarski dejavnosti in ob tem poudarja, da bi se pri iskanju kakovostnih rešitev moralo dati večji poudarek stroki in ustrezni krepitvi inšpekcijskih služb.

Komisija je bila seznanjena s stališčem predstavnika Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, ki je opozoril na problem prenormiranja, pomanjkanje tako strokovne presoje predlaganih ukrepov kot tudi njihovega ekonomskega učinka. Izpostavil je tudi težavo postavljanja omejitev domačim rejcem ob hkratnem prostem uvozu hrane, ki je pridelana po nižjih standardih in s tem postavljanje slovenskega kmeta v konkurenčno bistveno slabši položaj. Prehodno obdobje in finančna pomoč rejcem bi morala biti usmerjena ne zgolj k ohranjanju, ampak k povečanju njihove konkurenčnosti. Poudaril je tudi pomen dolgoročnega načrtovanja, vzgoje in ohranjanja kompetenc za pridelavo hrane ter izpostavil primere dobrih praks glede usmrtnitve živali.

Komisija se je seznanila s stališčem Zveze slovenske podeželske mladine, ki poudarja, da je skrb za dobrobit živali želja in naloga vsakega kmeta. Ob tem pa opozarja tudi na amortizacijsko dobo za hleve (30 do 40 let) in hlevsko opremo (10 do 15 let) ter težave pri adaptaciji in zahtevah po hitrih prilagoditvah. Nujno je zagotoviti ustrezno prilagoditveno obdobje ter rešitve iskati v dialogu s kmeti in veterinarji.

Komisija se je seznanila tudi s stališčem Sindikata kmetov Slovenije, ki je opozoril na ogroženost kmetov in s tem prehranske varnosti zaradi okoljskih sprememb. Glede prepovedi baterijske reje kokoši do konca 2028 je mnenja, da bi se morala poiskati kompromisna rešitev skupaj s kmeti in stroko. Rejcem bi se moralo zagotoviti dovolj dolgo prilagoditveno obdobje za postopno zmanjševanje števila kokoši v kletkah, hkrati pa omejiti uvoz pridelkov prireje nižjih standardov ter s tem zaščititi kmeta. Glede prepovedi bolečih posegov na pujskih opozarja na finančno breme predlaganega ukrepa in na negativne posledice anestezije, ki naj bi jih v praksi zaznali pri do 5 % pujskov. Zato zagovarja dopustnost obstoječe ureditve, ki omogoča kastracijo pujskov starih do 7 dni brez anestezije ali analgezije. Naveden je bil tudi primer Danske, kjer kastracijo po opravljenem tečaju lahko opravijo rejci sami. Predvsem pa izpostavlja nujno po sprejemanju zakonodaje, ki bi zagotavljala dobrobit in pomoč kmetom.

* * *

Komisija ugotavlja, da predlog zakona rešuje določene težave, na katere je komisija v preteklosti že opozarjala npr. omejitev posedovanja eksotičnih živali, ob tem pa hkrati poudarja, da še vedno niso bile upoštevani njeni pomisleki glede instituta kvalificiranih prijaviteljev za nadzor nad ravnanjem z živalmi in pobude glede vrnitve kupnine prodanih živali lastnikom, ki jih je komisija izpostavila ob obravnavi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali 2023. Komisija je opozorila tudi na politiko lobijev in njihov vpliv na sprejemanje evropske zakonodaje in nevarnost prekomernega normiranja.

Komisija ugotavlja, da ne glede na to, da se v uvodu predloga zakona navaja, da je bila o predlogu zakona opravljena obsežna javna razprava in se je pridobilo veliko povratnih informacij tako s strani javnosti kot strokovnih institucij, besedilo predloga zakona ni bilo pripravljeno v sodelovanju z veterinarsko stroko, kar so v razpravi na seji komisije večkrat poudarili njeni vabljeni predstavniki ter da predlog zakona vsebuje določene ukrepe, ki grejo na škodo prehranske varnosti.

Komisija opozarja na strateški pomen samooskrbe s hrano zlasti z vidika podnebnih sprememb in geostrateških konfliktov. Glede prepovedi reje kokoši v baterijski reji komisija opozarja, da prepovedi baterijske reje kokoši na ravni EU ni, zato ni smotno, da se tovrstno rejo prepove v Sloveniji in s tem omeji slovenske rejce, zlasti ob zavedanju, da se uvoza jajc baterijske reje od drugod ne bo moglo zamejiti. Preudarjeno bi bilo povečati standard kokoši v kletkah, na primer z zmanjšanjem njihovega števila. Komisija je opozorila tudi, da so jajca v prosti reji podvržena večjim bakterijskim vplivom kot jajca baterijske reje, hkrati pa naj bi slednja omogočala tudi večjo proizvodnjo. Glede slednjega je bilo v odgovoru komisiji s strani Nacionalnega centra za dobrobit živali pojasnjeno, da je 80 % jajc zvaljenih v hlevski reji, pri čemer težav s higieno in zdravstvenim varstvom ni.

Glede kastracije pujskov komisija opozarja, da po lažšanju bolečine z anestezijo ali analgezijo določene snovi ostanejo v živalskem organizmu. Glede navedenega je bilo komisiji v odgovoru s strani Nacionalnega centra za dobrobit živali pojasnjeno, da anestezijski protokoli, ki se jih uporablja za sesne pujske v veterini v Sloveniji, ne izkazujejo kakršnegakoli pogina. Prav tako ni znanstvenih dokazov dolgoročnega vpliva anestezije in analgezije na meso. Glede pomoči rejcem pri financiranju kastracij pujskov z uporabo anestezije in analgezije je bilo komisiji s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pojasnjeno, da predlog zakona za finančno pomoč predvideva dveletno obdobje, kar je tudi najdaljše obdobje, ki ga predvideva Uredba 2022/2472/EU. Po tem obdobju se bo pomoč rejcem zagotavljalo v okviru drugega ukrepa.

Glede čipiranja mačk komisija podpira omejitve populacije mačk, a ob tem opozarja na s tem povezane stroške in dvomi v dejansko možnost realizacije ukrepa. Glede čipiranja mačk je bilo komisiji s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pojasnjeno, da se jasno ločuje med prostoživečimi mačkami in med lastniškimi mačkami. Želja je obvladovati populacijo prostoživečih mačk. To pomeni, da se vse mačke, ki nimajo lastnika, definira kot prostoživeče mačke, za katere je po zakonodaji odgovorno zavetišče, da jih ulovi, sterilizira oziroma kastrira ter vrne nazaj v okolje.

Komisija je v razpravi pritrdila prizadevanju za spoštljivo ravnanje z živalmi ter prepoved njihovega mučenja. Opozorila je tudi na povečanje osamljenosti ljudi ter vloge živali pri nadomeščanju medčloveške bližine. Glede povečanja kapacitet zavetišč komisija opozarja, da je treba vlagati v preventivo, torej preprečevanje zapuščanja živali, ozaveščanje lastnikov, nadzor nad razmnoževanjem živali ter neodgovorne lastnike tudi sankcionirati ter tudi s tem poskrbeti, da se prepreči dodatno obremenjevanje lokalnih skupnosti. Glede navedenega je bilo komisiji s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pojasnjeno, da je zagotovitev zavetišča obveznost lokalnih skupnosti, pri čemer se opozarja, da te obveznosti ne izpolnjujejo vse. Zato se za zagotavljanje učinkovite skrbi za zapuščene živali, stabilnega delovanja zavetišč in večje transparentnosti financiranja predlaga

sprememba veljavne ureditve financiranja. Prvih 60 dni oskrbe bodo krile lokalne skupnosti, nato bo do 180. dneva stroške prevzel državni proračun, po 180. dnevu pa se predvideva udeležba zavetišč v višini 20 % dejanskih stroškov oskrbe. To naj bi spodbudilo zavetišča k aktivnemu iskanju posvojiteljev in zmanjševanju dolgotrajne oskrbe. Poudariti je treba, da morajo biti zavetišča primarno prehodne nastanitve, interes celotnega sistema pa mora biti živalim poiskati lastnike. Opozorilom glede preventive se pridružuje tudi Sindikat veterinarjev Slovenije, ki poudarja, da bi bilo treba ljudi dodatno ozaveščati glede odgovornega in skrbnega ravnanja z živalmi, zato bi bile tovrstne akcije s strani nevladnih organizacij nujne.

Glede prepovedi nastanitev psov v kletke znotraj stanovanjskih prostorov je komisija v razpravi izpostavila vprašanje nadzora in s tem povezane možnosti vstopa v stanovanja. V odgovoru je bilo komisiji s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pojasnjeno, da se prepoved uvaja predvsem z namenom, da se prepreči dolgotrajno bivanje psov v kletkah v času odsotnosti njihovih lastnikov. Dodatno je bilo pojasnjeno, da bo pravilna uporaba kletk predpisana s podrejenimi pravnimi akti. Predviden je inšpekcijski nadzor, vstop v stanovanje pa je mogoč na podlagi odredbe sodišča. Podporo pravilni uporabi primernih kletk, zlasti kot preventivo pred samopoškodbami psov mladičev, je izrekel tudi Sindikat veterinarjev Slovenije.

Komisija se je v razpravi dotaknila tudi prepovedi uporabe živali kot dobitka ali nagrade na tekmovanjih, pri igrah na srečo ali na javnih prireditvah zlasti v podeželskih okoljih in opozorila na tradicijo poklanjanja takšnih dobitkov. Glede prepovedi podarjanja živali je bilo komisiji s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pojasnjeno, da se oseba z nakupom srečke za srečelov ne odloči za lastništvo živali, tako je vprašljivo, ali je pripravljena sprejeti odgovornost zanje, prav zato se je tovrstne poklone prepoveduje.

Po opravljeni razpravi komisija v okviru glasovanj predlogu zakona ni izrekla podpore.

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik komisije Anton Medved.

Svetovalka Državnega sveta
- Sekretarka,
Neža Dular, l.r

Predsednik komisije
Branko Tomažič, l.r.